

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Vtrùm is, qui priuat aliquem per iniuriam aliquo sensu, vel vsu rationis, philtro, veneno, vel alio modo, teneatur ad restitutionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

nitentiam & restitutionem. Vide Ambrosium & Theophylactum in hunc locum.

48 Propositi-
restituendi
est necessa-
rium.
Altera pars probatur: quia nemo obligatur ad impossibile. quod tamen propositum restituendi tunc sit necessarium, patet; quia ad remissionem peccati, necessaria est contritio, vel saltem attritio cum Sacramento: hæc autem continent propositum restituendi, tum quia continent dolorem de peccato iniusta ablationis, in quo dolore continetur implicite propositum restituendi; tum quia continent propositum emendationis, & seruandi diuina præcepta, inter quæ est præceptum restituendi.

49 Præceptum
restitutionis
est affirmati-
uum.
Petes, Quale est præceptum restitutionis, affirmatiuum, an negatiuum? Multi dicunt esse negatiuum; quia idem est dicere, *Restitue*, &, *Ne detine alienum*. Sed verius est, esse affirmatiuum. Primò, Quia præcipitur actus positius; in negatiuo solum præcipitur abstinentia ab aliquo opere positio. Nec obstat, quod interdum videatur fieri restitutio sola cessatione detinendi: vt si deseras

domum vel agrum, quem vi occupasti: quia hæc cessatio eò dicitur, vt alter rem suam consequatur, fiatque æqualitas: & ita habet terminum positium. Vnde est instar actionis positivæ, qua impletur præceptum affirmatiuum. Secundo, Quia non obligat pro omni tempore, sed solum quando est opportunitas restituendi. Negatiuum autem obligat pro omni tempore. Illud autem præceptum, *Ne detine alienum*, in re potius est affirmatiuum, quam negatiuum; quia non potest seruari, nisi per actum positium; neque obligat pro omni tempore.

Aduerte tamen, præceptum restituendi, nasci ex præcepto negatiuo, *Non furtum facies*. Eiusdem enim rationis est furari, & detinere alienum, cum potes reddere. Vnde hoc ipso, quo præcipitur, *Non furaberis*, præcipitur etiam, *vt non detineas*, si potes reddere: & consequenter, *vt restituas*; quia actus restitutionis est necessarius ad non detinendum alienum.

CAPVT SECVNDVM.

De iniuriis & damnis in rebus spiritualibus, & necessaria restitutione.

Complectitur Dubitationes 3.

DVBITATIO PRIMA.

Utrum is, qui priuat aliquem per iniuriam aliquo sensu, vel vsu rationis, philtro, veneno, vel alio modo, teneatur ad restitutionem.

1 Prinat-
ionis, vel
sensu, non
potest pec-
unia rependi.
SOTVS lib. 4. q. 6. art. 3. in solut. 1. argumenti, & quidam alij putant pro his damnis præcisè consideratis esse faciendam restitutionem pecuniariam, arbitrio boni viri.

Resp. breuiter, Verius videri, talem non teneri ad restitutionem præcisè pro ipso damno sensuum, vel vsus rationis; sed tantum pro damno temporali, quod inde sequitur: vt si non possit eam artem vel functionem obire, quæ lucrum faciebat. colligitur ex Gomezio tom. 3. c. 6. num. 12. vbi probat, cicatricem & deformitatem ex iniuria remanentem, non posse aestimari à Iudice vel offenso; quia sicut liber homo nullam recipit aestimationem; ita nec cicatrix vel deformitas eius, quod expressè habetur L. fin. 7. de his qui deiecerint vel effuderint. Idem docet Nauar. c. 15. nu. 19. & 20. multiq; alij infra citandi. Ratio est, quia hæc damna nullo pretio sunt aestimabilia; sunt enim in bonis, quæ supremum locum inter bona humana tenent; nec quidquam est in hominum potestate, quod his censetur æquiualens: vnde per pecuniam non potest fieri compensatio. Itaque pro his factis est penitentia coram Deo, cum petitione veniæ pro iniuria illata, quando scitur auctor, sed de hoc infra cap. 9. Dubit. 23.

DVBITATIO II.

Utrum is, qui alterum grauius læsit in bonis anime, pertrahendo ad peccatum, teneatur ad aliquam restitutionem.

2
Resp. & Dico Primò, Qui alterum metu vel fraude pertraxit in peccatum, tenetur ex iustitia ipsum suæ libertati restituere, & vim fraudemque tollere, ne ille in posterum simili modo peccet. est communis sententia DD. Probatur; quia minari, aut vim inferre, est contra iustitiam, si sine iusta auctoritate fiat: quæ numquam iusta esse potest, dum quis ad peccatum cogitur. Similiter decipere alterum falsa doctrina circa fidem, mores, vel artes humanas. sicut enim quisque habet ius iustitiæ, ne ab alio lædatur in corpore; ita etiam ne in anima lædatur inuitus, errore: sed is, qui aliquid facit contra iustitiam, tenetur lege iustitiæ cessare, & quantum in se est, illud retractare, & irritum infectumque reddere: ergo ex iustitia tenetur vim tollere, minas remittere, fraudemque patefacere. Vnde non est verum, quod quidam docent, eum, qui fraude pertraxit aliquem in errorem, si ille error non verifetur in materia iustitiæ (v.g. circa contractum vel restitutionem) sed in materia